

Styrelsen for Evaluering og
Kvalitetsudvikling af
Grundskolen

Snaregade 10A
1205 København K.
Tlf. 3392 6200
Fax 3392 6182
E-mail seku@seku.dk
www.seku.dk
CVR nr. 29-63-47-50

Tilsynsberetning 2007 om Skolestyrelsens tilsyn med de frie grundskoler

29. april 2008
Sags nr.:
016.223.011

1. Indledning

Skolestyrelsen varetager Undervisningsministeriets tilsyn med undervisningen på de frie grundskoler, jf. lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 891 af 8. juli 2007 (friskoleloven). Af loven fremgår det, at en fri grundskole skal give en undervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, samt at skolen skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

I tilsynsberetningen beskrives de forskellige tilsynsformer, som gælder for de frie grundskoler, samt Skolestyrelsens gennemførte tilsynsaktiviteter i 2007.

2. Tilsynet med de frie grundskolers undervisning

Tilsynet med indholdet i undervisningen på en fri grundskole er opdelt i følgende fem former: forældrenes tilsyn, det forældrevalgte eksterne tilsyn, det målrettede tilsyn, det særskilte tilsyn samt det yderligere tilsyn.

Forældrenes tilsyn

Forældrene til børn i en fri grundskole (forældrekrædsen) fører tilsyn med skolens almindelige virksomhed, herunder om skolen giver en undervisning, der står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, jf. friskolelovens § 9, stk. 1. Forældrenes tilsyn omfatter også det forældrevalgte eksterne tilsyn.

Det forældrevalgte eksterne tilsyn

Efter friskolelovens § 9, stk. 2, vælger forældrekrædsen en eller flere eksterne tilsynsførende til at føre tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk, samt med om skolens samlede undervis-

ningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Herudover skal den eksterne tilsynsførende påse, at undervisningssproget er dansk. Den tilsynsførende skal hvert år afgive en tilsynserklæring, som skal være tilgængelig på skolens hjemmeside.

Skolestyrelsens målrettede tilsynsindsats

Skolestyrelsen fører målrettet tilsyn med udvalgte frie grundskoler som en del af Undervisningsministeriets overordnede tilsyn med området. Formålet med en målrettet tilsynsindsats er at give styrelsen grundlag for at vurdere, om der er en sådan begrundet tvivl om, hvorvidt en eller flere skoler opfylder friskolelovens krav, at der er anledning til at iværksætte et yderligere tilsyn.

I langt de fleste tilfælde afsluttes et målrettet tilsyn med, at styrelsen konstaterer, at skolen opfylder friskolelovens krav, og at der ikke er grundlag for at iværksætte et yderligere tilsyn.

En målrettet tilsynsindsats kan udmøntes på forskellig vis. Styrelsen kan udbede sig forklaringer eller redegørelser fra skolen, udbede sig forskelligt materiale fra skolen, indhente oplysninger eller erklæringer fra skolens samarbejdspartner, aflægge anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg samt beskikke censur ved de mundtlige prøver.

Som en del af dette tilsyn foretager ministeriet hvert år en screening af skolernes opnåede karaktergennemsnit ved folkeskolens afgangsprøve og elevernes overgang til ungdomsuddannelserne (et indikatorbaseret tilsyn).

Det særskilte tilsyn

Efter friskolelovens § 9, stk. 9, fører Skolestyrelsen et særskilt tilsyn med de frie grundskoler, der giver undervisning på 9. klassetrin og har meddelt styrelsen, at de ikke afholder folkeskolens afgangsprøver. Endvidere fører styrelsen et særskilt tilsyn med historieundervisningen på skoler, der ikke afholder afgangsprøve i faget historie.

Det yderligere tilsyn

Skolestyrelsen kan i særlige tilfælde træffe beslutning om yderligere tilsyn med en skole, jf. friskolelovens § 9, stk. 10. Beslutningen om at iværksætte et yderligere tilsyn træffes, når der er begrundet tvivl om, hvorvidt skolens undervisning lever op til kravet om at stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, eller hvorvidt skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre. Tvivlen kan blandt andet opstå på baggrund af den viden, styrelsen opnår på grund af en målrettet tilsynsindsats med en eller flere skoler.

3. Resultater af Skolestyrelsens gennemførte tilsyn

3.1 Skolestyrelsens målrettede tilsynsindsats

Målrettede tilsyn

Skolestyrelsen har i alt haft 23 skoler under målrettet tilsyn i 2007. Syv af disse skoler blev udtaget i forbindelse med styrelsens screening i 2006 på baggrund af karakteroplysninger og oplysninger om elevernes overgang til ungdomsuddannelserne.

- Styrelsen har afsluttet det målrettede tilsyn på 6 skoler
Friskolen Odense City, DIA-Privatskole, Niels Steensens Privatskole, N. Zahles Gymnasieskole, Brændstrup Kristne Friskole, Al Hikma Skolen
- Styrelsen vil fortsætte det målrettede tilsyn med de øvrige 17 skoler i 2008

Næstved Fri Skole, Al Quds Skole, Den Marrokansk-Danske Skole, Dronninglund Friskole, Lyshøj Friskole, Friskolen Starreklinte, Hellebæk Friskole, Friskolen på Skydebanegård, Prins Henriks Skole, Freds Skolen, Sct. Knuds Skole, Mariendal Friskole, Kildeskolen Valby, Kildeskolen i Århus, Amagers International School, Sønderjyllands Internationale Skole og Selam Friskole (i alt 17 skoler).

Screeninger på baggrund af karakteroplysninger og oplysninger om elevernes overgang til ungdomsuddannelserne i 2006

Der blev i 2007 foretaget en screening af de frie grundskoler på baggrund af prøvekarakterer, prøveandel samt overgang til ungdomsuddannelserne – i alt syv indikatorer. Screeningen er baseret på taloplysninger fra UNI-C (grundskole nøgletal). På baggrund af screeningerne har Skolestyrelsen udvalgt et antal skoler med henblik på en nærmere undersøgelse.

Kriterier for udvælgelse af skoler

Styrelsen har udvalgt skoler ud fra følgende kriterier:

- Skoler hvor gennemsnitskaraktererne for elevernes prøveaflegelser i fagene dansk, matematik, engelsk eller fysik/kemi er lavere end 7,
- skoler hvor mindre end 85 % af eleverne har aflagt prøve, og
- skoler hvor elevernes overgang til ungdomsuddannelserne er mindre end 85% henholdsvis 3 og 15 måneder efter afsluttet grundskole.

Styrelsen har i sin undersøgelse vægtet de nævnte indikatorer og har udvalgt skoler på baggrund af en samlet vurdering af alle kriterier. Styrelsen har på baggrund af screeningsresultaterne udtaget i alt 16 skoler. Fem af skolerne er i forvejen under målrettet tilsyn. (Kildeskolen Århus, Friskolen i Starreklinte, Friskolen På Skydebanegård, Lyshøj Friskole og Dronninglund Friskole).

For de skoler, som allerede er under målrettet tilsyn, vil oplysningerne fra screeningen indgå i det videre forløb.

Skolestyrelsen har derudover besluttet at gennemføre tilsynsbesøg på de frie grundskoler, som bliver udtaget ved screeninger to år i træk.

- Fire skoler vil således indgå i en særlig tilsynsrunde for 2008 på baggrund af styrelsens screening 2006 og screening 2007.

Styrelsen har gennemgået oplysninger fra de øvrige 12 udvalgte skoler. Undersøgelsen har blandt andet omfattet skolernes tilsynserklæringer fra de eksterne forældrevalgte tilsyn, tidligere års karakteroplysninger og oplysninger om overgang til ungdomsuddannelserne. Styrelsen har på den baggrund fundet, at:

- Syv af disse skoler skal være genstand for et målrettet tilsyn i 2008. (Reventlow Lilleskole, Friskolen i Tvind, Vestjysk Kostskole, Dannevirkeskolen, Bogense Friskole, Nordfyns Friskole, Horbelev Friskole).

3.3 Skolestyrelsens yderligere tilsyn på tre skoler

Skolestyrelsen har i 2006-2007 gennemført yderligere tilsyn på tre frie grundskoler:

- Det yderligere tilsyn med Alkownain Friskole:
Undervisningsministeriet besluttede ved afgørelse af 3. september 2007, at Alkownain Friskole ikke længere kunne være en fri grundskole i friskolelovens forstand.
- Det yderligere tilsyn med Kildeskolen Næstved:
Undervisningsministeriet har ved afgørelse af 31. marts 2008 besluttet, at Kildeskolen Næstved ikke længere kan være en fri grundskole i friskolelovens forstand.
- Det yderligere tilsyn med Øresunds Internationale Skole:
Skolestyrelsen har gennemført tilsynsbesøg på en skole - Øresunds Internationale Skole - i forbindelse med et yderligere tilsyn. Skolen har modtaget styrelsens referater fra den observerede un-

dervisning, som er en del af grundlaget for styrelsens udarbejdelse af den endelige rapport. Den endelige rapport vil indeholde styrelsens samlede vurdering af, hvorvidt skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, samt hvorvidt skolen forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, jf. friskolelovens § 1, stk. 2. Rapporten vil endvidere indeholde Skolestyrelsens indstilling til Undervisningsministeriet om sagens videre skridt.

3.4 Skolestyrelsens særskilte tilsyn

Tilsynet med skoler som ikke afholder folkeskolens afgangsprøver

Skolestyrelsen fører særskilt tilsyn med skoler, som giver undervisning på 9. klassetrin, men som ikke afholder folkeskolens afgangsprøver, jf. § 9, stk. 9, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

- 41 skoler har meddelt Skolestyrelsen, at skolen ikke afholder folkeskolens afgangsprøver.

Skolestyrelsen har gennemgået skolernes seneste tilsynserklæringer fra det forældrevalgte eksterne tilsyn. Gennemgangen har primært til formål at indhente oplysninger om, hvorvidt den enkelte prøvfri skole giver en undervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Resultatet af undersøgelsen er, at tilsynserklæringerne fra det eksterne tilsyn ikke har rejst tvivl om undervisningens kvalitet på de undersøgte skoler.

Styrelsen har i forbindelse med undersøgelsen konstateret, at 13 af de i alt 41 skoler på deres hjemmeside har offentliggjort en tilsynserklæring, som enten er for gammel eller ikke i tilstrækkelig grad opfylder de indholdsmæssige krav. Skolestyrelsen vil derfor rette henvendelse til de pågældende skoler med henblik på at få de nødvendige oplysninger.

Skolestyrelsen vil endvidere anmode den enkelte prøvfri skole om en redegørelse, som blandt andet skal indeholde oplysninger om elevernes overgang til ungdomsuddannelserne og elevernes aflæggelse af folkeskolens afgangsprøver ved andre grundskoler som privatister.

Styrelsen vil derefter vurdere, om de samlede oplysninger for den enkelte skole giver anledning til en yderligere opfølgning.

Følgende skoler har meddelt, at de ikke afholder folkeskolens afgangsprøver:

Den Marokkansk-Danske skole, Ballerup Ny Skole, Michael skolen Rudolf Steiner i Hjortespring, Vidar skolen Rudolf Steiner skolen, Søborg Privatskole, Helsingør Lilleskole, Rudolf Steiner skolen (Nordsjælland), Roskilde Lilleskole, Osted Friskole, Kristofferskolen, Højbro Friskole, Holbæk Lilleskole, Sdr.Jernløse Lilleskole, Rudolf Steinerskolen (Midt-sjælland), Frejaskolen, Herlufholmskole, Stevns Friskole, Enghaveskolen (Faaborg), Haastrup Friskole, Oure Friskole, Middelfart Friskole, Rudolf Steiner Skolen (Odense), Sødinge Friskole, Ryslinge Friskole, Oksbøl Friskole, Gjendrup Friskole, Hedegaard Friskole, Johannes Skolen, Rudolf Steiner, Vejle, Børneskolen Bifrost, Holstebro Friskole, Odder Lille-Friskole, Rudolf Steinerskolen (Skanderborg), Hanstholm Friskole, Skallerup Friskole, Lødderup Friskole, Nykøbing Friskole, Friskolen i Skive, Klim Friskole, Vokslev Friskole, Gregers Krabbe Friskolen, Vedsted Friskole, Rudolf Steiner skolen (Østskolen).

Tilsynet med historieundervisningen på skoler som ikke tilbyder folkeskolens afgangsprøve i faget historie

Skolestyrelsen fører særskilt tilsyn med historieundervisningen på skoler, som ikke tilbyder folkeskolens afgangsprøve i faget historie. Dette fremgår af § 9, stk. 9, jf. § 8 a, stk. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

- 19 frie grundskoler har meddelt Skolestyrelsen, at de ikke tilbyder folkeskolens afgangsprøve i faget historie.

Skoler uden prøve i faget historie:

Bordings Friskole, Amager International Skole, Det Frie Gymnasiums Grundskole, Sjællands Privatskole, Skolen på Slotsvænget, Al-irchad, Viby Friskole, Friskolen Starreklinte, Vinde Helsing Friskole, Ubby Friskole, Skovby Friskole, Kertemindeegnens Friskole, Fænøsund Friskole, Stige Friskole, Ådalskolen, Dt.Schule Hadersleben, Vejle Friskole, Friskolen i Hinnerup, Gudenåskole.

Skolerne indgår således i styrelsens særskilte tilsyn. Skolerne har indsendt dokumentation for den gennemførte undervisning i faget historie. I dokumentationen indgår en redegørelse for den gennemførte undervisning i historie, herunder årsplaner med angivelse af undervisningens indhold, tilrettelæggelse og omfang.

Styrelsen vil på baggrund af skolernes oplysninger vurdere, hvorvidt oplysningerne giver anledning til yderligere tilsynsaktiviteter.

4. Vejledning

Skolestyrelsen har i 2007 gennemført en række møder med interessenter på friskoleområdet. Der har blandt andet været gennemført møder om gældende krav til undervisningen og tilsynet hermed i samarbejde med skoleforeningerne. Endvidere har der været afholdt møder med enkelte

tilsynsførende og en kommune vedrørende deres varetagelse af det eksterne tilsyn.

Skolestyrelsen har på baggrund af de afholdte møder aftalt, at styrelsen i 2008 vil gennemføre et kursus for tilsynsførende i Københavns Kommune. Endvidere har styrelsen givet tilsagn om medvirken i kurser vedrørende evaluering af undervisningen på frie grundskoler, jf. friskolelovens § 1 b.

Anders Andersen

Lokal tlf.: 26181

Kontor for Kvalitetssikring og Kvalitetsudvikling